

ROZSĘDZIĆ SIĘ (22) *vb pf*

Zawsze się.

rozł- (20), rołł- (1), rosł- (1).

o jasne.

W *inf* -sędz- (6), -sądz- (5); -sędz- *LubPs* (2); -sędz- : -sądz- *RejPos* (3:1), *RejZwierc* (1:4); w pozostałych formach -sądz-.

inf rozsędzić się, rozsądzić się (11). ◇ *fut* 2 *sg* rozsądzisz się (1). ◇ 3 *sg* rozsądzi się (1). ◇ *praet* 3 *sg* m rozsądził się (1). ◇ *imp* 2 *sg* rozsądz się (1). ◇ 1 *pl* rozsądzmy się (1). ◇ *con* 2 *sg* m byś się rozsądził (2). ◇ 3 *sg* m by się rozsądził (2). ◇ *part praet act* rozsądziwszy się (2).

Sł stp, *Cn brak*, *Linde XVI w.* (jeden z niżej notowanych przykładów) w cytacie s.v. *rozeprzeć*.

1. *Dokonać rozrachunku* [w tym: z kim, z czym (10)] (11) : S światem fie lepiej wczás rołłądzic. *RejZwierc* 270v *margin*.

rozsędzić się wedle czego (2): *RejZwierc* 35v *cf* »rozsędzić się i postanowić«, 173v *cf* »rozprawić się a rozsędzić«.

Zwrot: »sprawiedliwie się rozsądzić« (1): (*margin*) Kto krzyw w niezczęściu nálezym. (-) Iesli fie będziefz chciał spráwiedliwie rozłądzic s Pánem swoim/ pewnieć nie Pan áni nieprzyiaciel/ bo then nie może ná cię áni ręki podnieść bez dopufzczenia Pánłkiego. *RejZwierc* 262.

Szeregi: »rozsędzić się i postanowić« (1): Stárayze fie [...] áby cie wżyfcy miłowáli/ [...] A toć niłkąd fnádniefz przypásć nie może/ iedno gdy będziefz żył pobożnie/ [...] á nikomu nigdj nic winien nie zołtał/ á s káżdym fie łam bez práwá/ bez przymufzenia/ iedno wedle Bogá á świętey prawdy iego/ y rozłądzil y poštánowil. *RejZwierc* 35v.

»rozprawić się a rozsędzić« (1): A czegoż iuz czekác małz? tylko ielzczę oney oštátneiefz rozłpráwy ábyś fie rozłpráwil á rozłądzil z onym oštátieczneiefzym nieprzyacielem swoim s łmierciá swoiá wedle woley Pánłkiefz *RejZwierc* 173v.

a. *Pociągnąć do odpowiedzialności, ukarać za przewinienia wobec siebie* (o Bogu wobec człowieka) (7) : Iż [Bóg] fie chce rozłędzić s thymi czo zle łzáfuiá świętá wolá iego. *LubPs* N3 *margin*; *RejAp* AA8; A coż gdy nie pomoże áni prósbá áni groźbá/ nielza iedno fie będzie mułiał rozłędzić z nimi [którzy nie uwierzyli jemu]/ á okázác to iáko tu Prorok opowiedziáł/ iż złym á niewiernym przyłzedł ná vpadek wieczny *RejPos* 30, 47, 61.

rozsędzić się o co (1): Srogye pobudzenie ku łłuchániu/ ocz fie chce Pan s łzáfármzi łwemi rozłędzić. *LubPs* N3 *margin*.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Ze mie potym Pan raczył wzyác tu ná to mieyfce/ A do tego mie czáfu ták tu chowa ielzczę. Aż podobno gdy przydzye áby fie rozłądzil/ Iáko fie tu [na świecie] który łtan ná łwych spráwach rzádzil. *RejWiz* 178.

2. *Ocenić swoje postępowanie, rozpatrzyć swoje przewinienia* [w tym: z kim, z czym (7)] (11) : A thák kto chce pocźciwie łtać w tey omyłności/ Rosłádzze fie s łwá chuciá á iey odmienności/ Záwždy do tego ciágni co ielst ku dobremu *RejWiz* 37; *RejZwierc* 115.

rozsędzić się o co (1): Chłubze fie pocźciwym á pobożnym żywotem swoim/ ábyś fie nikomu łądzic áni łzácowác nie dáł/ á łam fie nadobnie s káżdym y s łobá o wżytko rozłądzil. *RejZwierc* 145v.

Ze zdaniem dopełnieniowym [jeśli(że) 'czy' (2), zaimek pytajny (1)] (3): *RejPos* 301v; *Weźrzymy iedno pilno we włytyki łprawy łwoie/ rozładźmy łie łami s łobą/ iefliże wdzięcznie przyjmuiemy nławiedzenie á vpominanie Pána łwego* *RejZwierc* 258v, 37.

Zwrot: »sam (z sobą *a.* w sobie), (sam) z sumnieniem swoim (*a.* w sumnieniu swoim) się rozsądzić« [*szyk zmienny*] (5:4): *A ták wielki to rozum/ gdy łie łam rozładźifz/ Mocno s łwym przyrodzeniem/ á iż ciáło rządzifz.* *RejWiz* 190; *RejPos* 301v; *áby był [człowiek poczciwy] ná włzem pilen tey łpráwiedliwóści łwłętey/ á łam łie napirwey rozładźifł s łumnieniem łwoim/ bo tho natrudnieyłzy łád* *RejZwierc* 56v, 13, 14v, 37, 54v, 145v, 258v.

Szeregi: »rozeprzeć się a rozsądzić« (1): *A thu łie wnet káždy moželz łnádnie rozeprzeć á rozładźifł s łumnieniem łwoim/ iákie małz obiáwienie w łobie* *RejPos* 301v.

»rozsądzić się a rozmierzyć (się)« [*szyk 1:1*] (2): *á iżby łie łam w łobie łłufznie rozładźifł/ á iáko ono powiádaíá łwá łie włafná piędziá rozmierzyć vmiał tedy tákíe náuki człowieká káżdego wdzięcznego/ poćciwego/ [...] łwiátu vkazáć będą mogły.* *RejZwierc* 14v, 54v.

Formacje współrdzenne cf SĄDZIĆ.

LW